

ЗАМАН

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КЪАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

КЕНГЕШ

«Элбрус» турист-рекреация комплекси - жангы качество даражага

Ессентукда, «Элбрус» турист-рекреация комплекси айна-тынувопорларна атылып, энчи жайылуу болганды. Аны ишине РФ-ни СКФО-да толу эркинлик келечиси Олег Белавенцев, РФ-ни Шимал Кавказы ишлери жаны бла министри Лев Кузнецов, КъМР-ни Башчысы Юрий Коков,

туризмни айнатырга, адам-ланы солчуларын къуарга бек улуу онгла болгандарын, бар-баргъан заманда ол дун-ида атлары айталган курорт-лава оздурмазлыгын чертип айтханды.

«Табигъат эмда хауа болу-лары бла Элбрусну тириесине къуру бизни къыралда угъай, Европада окуня жетген жок-ду. Дарман сулары россеили-рени сулукуларын кочленди-рирге жарайдыла, Европада бек бийик тау а лыжалада учарга сойленги бла къачылыны ду-нианы торлю-торлю жерлерин-ден кесине тартады. Улуу транс-

порт жоллага жуууклуугу, инженер инфраструктурасы, адамларыны къонакъбайлык-лары, жарыкчылылары, къор-къуусулукну жалчытуу - ала барысы да курортну кенгирти-ге, атын айттырырга себеплик этедиле, -дегенди полпрд.

РФ-ни Правительствоосуни буй-ругууу бла Элбрус районда энчи экономика зона къуралганды. Жангы лыжа трассада бла канат жолла ишленгендиле, ол санда Европада бек бийикте саналган «Мир-Гарабаш» да. Шендого заманга келишген къонакъ юйле хайырланьрга бериледиле, жолла эмда транс-

Юрий Коков а жуукъ заманда «Элбрус» курорт-рекреация комплекси бийик даражага кетюрюрге къолбугдан келсе, белюмню къыйматлыгы, конкуренцияга чыдамлыгы да өсерилдик, деп чертгенди.

«Элбрус» курорт-рекреация комплекси бийик даражага кетюрюрге къолбугдан келсе, белюмню къыйматлыгы, конкуренцияга чыдамлыгы да өсерилдик, деп чертгенди. Ол комплекси шендого хайлы-на, аны андан аръа айна-тынувопорларына да эс бурганды. Регионну оюнуучу оюмуна көре, «битеу ол жумушлары бириги, кезиу-кезиу эмда онг болганы къыдар терк тамам-ларга керекди.» -дегенди.

«Юрий Коков а жуукъ заманда «Элбрус» курорт-рекреация комплекси бийик даражага кетюрюрге къолбугдан келсе, белюмню къыйматлыгы, конкуренцияга чыдамлыгы да өсерилдик, деп чертгенди. Ол комплекси шендого хайлы-на, аны андан аръа айна-тынувопорларына да эс бурганды. Регионну оюнуучу оюмуна көре, «битеу ол жумушлары бириги, кезиу-кезиу эмда онг болганы къыдар терк тамам-ларга керекди.» -дегенди.

КъМР-ни Башчысыны бла Правительствоосуни пресс-службасы.

«Шимал Кавказы курортлары» АО-ну генеральный директору Хасан Тимижев, Къабарты-Малкъарны Правительствоосуни, муниципал власт органыны, право низамны сакъалуу структураланы да оюнуучлары къатышхандыла.

Кенгешни ача, Олег Белавенцев Минги тауну электеринде

ПРАВИТЕЛЬСТВО

Къол кетюрююню законлукъ, тынчлыкъ эмда къоркъуусулукъ халда

Россей Федерацияны Президентин айыруиюнде жамауат къоркъуусулукну жалчытуу бийыл от тошоу жаны бла къоркъуулуу кезиуле башланьрына да хазырлануу не халда болганына эмда талай башха вопрока къаралганды Къабарты-Малкъарны Правительствоосуни къыйын табигъат болумладан къутулуу, аланы хаталарын кетериу эмда от тошоу жаны бла къоркъуусулукну жалчытуу комиссиясны бы конюле бардырылган кенгешинде. Анга МЧС-ни КъМР-де Баш управлениясыны таматасыны къулуугу толтурганы Вячеслав Борисов, министрстволаны, ведомстволаны, жер-жерли администрацияланы башчылары ас келечилери да къатышхандыла. Кенгешни Правительствоуни Председателини орунбасары Владимир Болотоков бардырганды.

КъМР-ни Айыруиу комиссиясыны башчысы орунбасары Жапалыны Мусса билдиргенди, бизни республикада келир айыруулада къол кетюрюрге эркинликлери

болган 535,5 миңг адам барды. Муниципалитетини барында да 354 тийишли комиссия къуралганды, аланы санына юч миңден артыкъ адам киргенди. Къол кетюрюу уагъалары барында да видеога тюрюрген системала орнатылганды. Аланы хайырындан алада болумну ким сойсе да Интернетде кетюрге болуукду. Дагыда уагъалары барында да тин-

тиле бардырылгандыла, ачыкъланган кемчиликте кетерилгендиле. Бу конюле да ул объектине къошакъ халда ток бла жалчытуу жумушла тамам этиле тура-дыла. Дагыда уагъалары бир торлю сылтау бла хайырланьр амал болмай къалса, къол кетюрюрге башха жерле да къуралгандыла.

Ахыры 2-чи бетдеди.

ТЮБЕШУ

Шахарны тазалыгы – энчи контроль

Налычк шахар округну жер-жерли администрациясыны башчысы Арсен Алакаев кеп фатарлы юйени жумушларына къарарлы компанияланы эм фатарланы иелерини биригуилерини таматарлары бла тюбешенди. Сөз анда былай юйени арбазлары (валны сану уа бир миңден артыкъды) тазалыгда тутарга кереклисини юсюнден барганды.

Бу ишге, мэр айтханыча, дайым эс буруп турургъа керекди. Шендю администрацияда шахарны тийригенде киркичлик жайылуучу контейнер майданчыла кертюзюлген интерактив карта жарашдырыла турды. Аны хайыры бла шахарчыла быллай жерле заманында тазаланмагъанларын олсагъат окуня билдирмеге болуукдула. Алай бла жерле-рини борчлары тийишлисича толтурмагъан неда алауу келлю болган управлюющей компанияланы бла кир-кичлики ташычу предпритяиланы ишлери ачыкъ болуукду.

Мэрияны муниципал контроль управлениясыны башчысы Тахир Алакаев айтханыча көре, контейнерле орналган жерле-ни тап халга келтирер ючюн, тийишли жорукталаны сансыз этмезге керекди. Ол санда аланы бегитирге, болурга, кир-кичлики чыгаруу график эмда бу иш бла кюрешген организацианы аты эм телефон номерини жазылган белгиле салырга. Ол дагыда юйени ты кыабиргъаларына кезиуле ремонт этерге кереклисин эсартгенди. Муниципалитетни жашау журт-коммунал молк

эмда таппандыруу управлени-юсны таматасы Анзор Аша-боков а арбазада контейнер майданчыла къурау, аланы тазалыгда тутуу, кир-кичлики ташычу компанияла бла келишимле этиу эмда аланы ишлерине кез-къулакъ болуу тоюндей управлюющей компанияланы бла фатарланы иелерини биригуилерини бор-чалары болганын чертгенди. Компанияланы бла биригуиле-

ОМАРЛАНЫ Мурат.

Парламент

Айыруулауа къатышыу - хар жаш адамны тирилизини, инсанлыкъ акъылыны бла жууаплылыгыны кетюрююсю

КъМР-ни Парламентини Билим берюу, илму эм жаш тло политика жаны бла комитетини башламчылыгы бла «Айыруулары кезиуюнде жаш тлоюню тирилин жалчытуу» деген темага «Кетерек стол» бардырылганды. Аны ишине депутата бла бирге КъМР-ни Айыруу комиссиесы, Парламентини Жаш тло парламентыны, Жамауат палатаны жаш тло советини, муниципал къураулулада жаш тло структураланы келечилери, алимле да къатышхандыла.

Аны ача, профильли коми-тетни башчысы Светлана Ази-кова къыралыбызны келир юню өсеп келген тлоюню тирилизине көре къуралыуы-на керектенди. Болгонюкде уа республикада къол кетюрюрге эркинликлери болгандыны ючен бир жаш адамлады-ла. «Сизге къыралыбызны, жамауатыны айна-тыудан, аны

политика жашауудан бир жа-нында къалырга жарамайды. Инсанлыкъ жууаплылыкны сезип, ызыгъыздан келгенлери да Россияни керти патриотлары болурга юйегитирге керексиэ», - деп чертгенди.

Жаш тлоуу бла тюбешуе Парламентини спикери Татьяна Егорова да къатышханды. Ол оююлген соруу артыкъда магъ-

Ахыры 2-чи бетдеди.

Къыш Олимпиада оюнла - 2018

Он минутну ичинде - эки дуня рекорд

Плөнчханда Олимпиаданы ахыр эселлерине көре Россей 20-чы жердеди. Биринчи Норвегияди, аны ызындан а Германия бла Канада бардыла. 21 февралда бийгы лы-жаычыларыбыз Александр Большовуу бла Денис Спи-цов къууандыргандыла, ала командалы спринде ююмош майдалла къытхандыла. Спортчула келери айтханыча көре, «алтынны» алурга эри-шюню ахырында этген такти-ка жангылык чырмаганды.

Финиште жуууклашханда, Спицов, Манификины ызындан болганды, алай аны озал-магъанды. Алайда бир нөнча такыйкъыны тас этгенбиз, анадан сору уа 2022 жылдагы Олимпиадада «алтын» ючюн юююрге суйегини билдир-генди. Бу хорламын а ол анына жоралаганды.

Фигуристкаларыбыз Евгения Медведева бла Алина Загитова къыска программада сейирлик кертюмюле кертюзгендиле. Алгъа Медведева дуня рекорду-ду жангыртханды, судьяла анга 81,61 балл салгандыла. Аны ызындан къысман Загитова уа, Евгенияны бийик жетишимин да озуп, 82,92 балл алганды.

Он минутну ичинде дунияны рекорду эки кере жангыртлыгыны юсюнден айта, Медведева ол энчи тарык магъанын тутхан кезиу болганын чертгенди. Загитова да, къууанганын жашырмай, тренерлерини бла къа-

рауучулары ыразы аталган эсе, муратына жетгенин айтханды. Къызла, бир бирлери бла эриши-генликте, шукха болгандарын да билдиргендиле. Россияни спорт министри Павел Колоб-ков да ала бу жетишимлери бла дуня спорту тарыхына кир-ликлерин белгилегенди. Энди фигуристкала усталыкларын эркин программада кертюз-тюркюле.

Жокейчиликте а финалны тертден биринде норвегиячы-лары 6:1 эсеп бла уаутханды. Шайбаланы Михаил Григоренк, Никита Гусев, Вячеслав Во-инов, Сергей Калинин, Никита Нестеров бла Иван Телегин ургандыла. Жарым финалда бизникле Чехияны командасы бла ойнаркъдыла, ол а ары дери АБШ-ны хоккейчилерин хорлаган эди.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия.

Къууанчы жумуш

Ёксюзле фатарладан ачычланы алгандыла

Озган байрым кюн КъМР-ни Билим берюу, илму эмда жаш ишлери юшлери стерествосунда ёксюз эмда къарар адамлары болмай къылган сабийлеге фатарладан ачычланы бергендиле. Ол къууанчы ишге ведомствону къуллукчулары бла бирге Налычк шахарны адми-нистрациясыны келечилери да къатышхандыла.

КъМР-ни Билим берюу, илму эмда жаш тло-юню ишлери жаны бла министрини орунбасары Гюжиляны Солтан къууанчы жумушу алында фатарла «Ёксюз эмда къарар адамлары болмай къылган сабийлеге социал болушукъ этиу эм къошакъ гарантияла берюу» деген федерал про-екте көре берилгенлерин билдиргенди. «Бу иш республиканы Башчысыны энчи контролондады. Дагыда 150 фатар юююрге беллигенди. Бю-гон а биринчи кере былайда жайырма тогуз жаш адам Налычк шахарда юйло-журтлу болуукду», - дегенди.

Андан сору хычууну жумуш башланганды. Къызла, жашла да, бир бири ызырындан чыгы-ып, министрни орунбасарыны къолундан жаны фатарладан ачычланы, саугаланы эмда энчи докълментлени да алгандыла. Алааны араларында Аналары Жанна, Тиланы Фатимат бла Жамал, Тюбеланы Ольга, Кюмезланы Жагъафар, Къулийланы Исмайыл, Чочулары Фатимат да

бардыла. Ала жашарыкъ юй «Исож» райондады. Ол хар неси да тап эм тынгылы жарашдырылган мекямды.

ХОПЛАЛАНЫ Марзият. Сураты автор алганды.

Редакцияны кыонагы

«Ата-бабаларыбыз кыалай жашаганыларын, аланы тик байлыкларын унутуп кыоргозба жарарык тыйлолру»

Малкыр театр миллети-бизни культурумын бетиди. Аны иши биогонлоке кыалай баргыанын оюсондун бун макемени тамата режиссеру Атырзаланы Магомет айтады.

— Магомет, быйыл театр кыаручуланы не бла кыуандырылганды? — Жангы жылга дери да башлаган адик Гарсия Лоркане «Дом Берарды Альба» деген пьесасына керек спектакль салып, бугагында аны репетициялары бардыла.

— Кысса айтаанда, онун сюжет ызы кыалайды? — XIX ёмюрде Испанияны кыбыла жана бир ойорно оюсондун ол. Онун башында ойор тамата дуниясы алышып, аны жилау этилди. Жашагыда элде башкы кыалган тишируу бля аны беш кыды. Анди ала анда жорюген эски адете керек, сегиз жыл кыара киредикерек. Сегиз жыл дегенин жашаун сойген жаша адамлагы бир да узунду.

Алай апарлары кылаты, аны жанларыны киллсада окуяна жаш жуук келсе соймиди. Кыалай тюремдеча жашаидыла. Спектакльде жалалда тишируула ойнайдыла. Ала онкиледи. Эр киши бир керек сагышында, умтулада кезге кереконди, туурга эч чакырмады. Ол Хосе эль Рокнаюду. Аны эгерчины бары да соудиле. Таматарына уа аны бла сёз тауусулду.

Кызыланы кичи, аны бла тюбече келип, байламлыклары теренге кетеди. Ол, бирин эгерчелери, жашай куу болуп кыалгыры соймиди, эркилик излейди, анысына кыажуу соудиле. Анга тюбече келген уланын ушкоч атанда, ол сау кылады. Кичи кызыга, сойгени ауушкан соуп, кеси кесин асады. Алай буа оюно, тукумуну намысын сындырады. Кызым ёлгенди деп жаркымайды аналары, ол бериши деп, анга кесиди.

— Ол автору, ол пьесаны да сайлаганыгыны сылтау неведи? — Кыаручула биледиле, бизни сахнада Лоркане «Ирмасос» салынганда, «Кыалы тоюнда» уа мен кесим да ойнагымга. Закий Кыабейли да баш сое болмаз эди аны ээр бир жазганы да бизни оюбуздан жазды.

Андануя, Испанияны кесиги, пьесада уа иш анда барды, бизни ата журтубузга ушаган, жашуа этерге кыбийн. Адам турган журтуташады дегенча, халкы, эки жууртуташады да не жаны бла да өзге жууртуташады. Анда айтылгыча, тема уа — атана бла сабийле, не заманда да эски болмаган керчиди.

Жигилени, пьесаны да атларын тауча этгенбис. «Балданын ойю» деп, алайды. Бизни миллет театрыда аны сайлаганыбызны сылтау уа — бусагытта болгумузуу турардан кыарап керчиде болгумузуу. Эски адетенин бир кыуулму жаны жашуга келишимди, аланы орунлары не бла толтурабыз — аман кинола керчоготтен телевидение, Интернет... Биз кесибизни эрткилиги культураны унутуп, Запады ушагыра

керчешиди.

— Ол жаны баргынала уа артка кыалай тиберегененилде да? — Хау. Хар уллу зат да ууак кекселден кырапылды. Аланы уюнга барсан, сөн кесини ичинде, миллетти миллети да кете барды. Мен а мында артка кыайтайык, адет да, намыс да кино болган заманга деп, аны айтыргы оюем. — Магомет, сора бу сөз тюрло промбеланы аңкы. Жамауат жорукыла кыалай болсада, тишируу дегенин тиширууду деп, ол бу озын тутайды. Бизде ана не болганын билесе. Мен а аны айтырғана тынгылап, ол излегенча турсак, тюр жолга чыгарыкбыз деп, аны белгиленерек соием. Анысы тынгыламаганды ол сабий, аны бла кесине, ойорноне да палак келтиргенди.

— Энци алып айтаанда уа, онор эрге чыкмаганы, заманлары ёпюп барган кызыланы кыайгыларын аңкы. Бизде, башкы сылтау уа бла байламлы, кыайсы энци алсанг да, кыаадарларын кырамай турган жаша бла кызыла жек ёлду.

Ол миллетибизни жаркыган бир шартыды. — Ол жаны бла кыаргыра да тишириги оюнган. Аналары бапаларына сакды. Бир турган эркин затпадан кюроругарга соедки кыалды. Сёз уюнон, даур чыгарды, неди ол дегенде, бир кызы айланп, сабий табып, атып кеткенди да, аны ителе алып келгендиле дейдиле. Алай затпадан сакыларга керчешиди кызыларын ана. Алага берне жайды, аланы кезуу-кезуу киши койоно чыгырыгыра хазырланда. Алай ол излеген кыала оюуп кыалады.

— Декорацияны уа ким этеди? Артистлени киимлери да кыалайладыла? — Ол иши бла Бакулланы Владимир керчешиди. Киимлери миллет жаркыгыра чыгаркыдыла. Алай бир кесер айымлы болгумузуу. Чалпыча атылган киш чалдышкы ичиндедиле кызыла. Оуду аланы ойулери — жашуу болумларыны белгиси. Кичи эге аны кертирге

керчешиди. Ана уа биледи, ала аны ичинде турса, ала уа терекеде бола турган кыямнадан узак болгумузуу.

— Биз да ол чекке келип тохтаганбыз деп, салган оюонуп бля анымы айтса? — Хау. Тюр андача тюрюл эсе да, биз заманга, заман бизге келешименча болуп турабыз. Эски адетлерибиз кетип бардыла, ала ны орунларын жангыла алмай турдыла. Тюрло-тюрю чырмаула эс алдырмайдыла, жореклени тынчайтамыдыла. Былайда бизге болгумузуу тиширууду — ана деп, мен алай кыарамы. Кыабейли айтканча, кёлгончюлоке да бизни ол кылтарганды. Биогон да, кыбийн кюрнобозда, андан умут этебиз. Аны оюондун сагыш этерге керек болгумузуу?

— Эски адетле дегенек, Магомет, сёз уюнон. Америкача, уллу кыарал, кёл миллеттен кел кыуралып, кеси барында да бир болганы адетле чыгырыгыра керчешиди, ала бля жашап башлаганды. Биогон а, окусагы, ол халкыны хар бири да кеси тагыларын, культуруларын излейди.

— Биз да алайгыча келе болгумузуу. Миллет байлыкыбызны чаг-тюрк эте турабыз. Сахнадача, жашауда да гитче затла болмайдыла, ол ууак-тюркөлөндө кырапылды. Бизни ата-бабаларыбыз кыалай жашаганын, аланы тик байлыкларын унутуп кыоргозга жарарык тыйлолду. Ана пьесада аны белгисиди. Ол кыаты болмаза, сабийлери кёл затны тас этеркинди.

— Сёзю бла ишени магыналары бир болганыны окуя экиликп туктура болуру? — Биогон артыкчыда. Сёз уюнон, «Анымы соием», «Халкымы соием», — дейдиле. Айтхан тынчиди. Аны иш бла керчоготерге тийишлиди. Кыайтары айтма, жокду жашауда ууак зат. Тиширууну жогёк бек аууду. Бизде аны, баланы да бире ишлеу баш бусатмыз? — деп, аны аууондн эширтрге ашыкса, аны юозондн сагыш эте соием. Анысы да сабийне артык эс бурса, Гарсия Лорка бир ойорно оюо бла жамауада болгуму керчоготенди.

— Магомет, бусагыт заманыны ююно жашауга кыалай? — Ол не эте тура болу бусатмыз? — деп, аны аууондн эширтрге ашыкса, аны юозондн сагыш эте соием. Анысы да сабийне артык эс бурса, Гарсия Лорка бир ойорно оюо бла жамауада болгуму керчоготенди.

— Магомет, бусагыт заманыны ююно жашауга кыалай? — Ол не эте тура болу бусатмыз? — деп, аны аууондн эширтрге ашыкса, аны юозондн сагыш эте соием. Анысы да сабийне артык эс бурса, Гарсия Лорка бир ойорно оюо бла жамауада болгуму керчоготенди.

— Не зат саккайсы бу оюонд? — Мынга кыаргандан сора, биреу — аман кыалай болу? Ол не эте тура болу бусатмыз? — деп, аны аууондн эширтрге ашыкса, аны юозондн сагыш эте соием. Анысы да сабийне артык эс бурса, Гарсия Лорка бир ойорно оюо бла жамауада болгуму керчоготенди.

— Магомет, бусагыт заманыны ююно жашауга кыалай? — Ол не эте тура болу бусатмыз? — деп, аны аууондн эширтрге ашыкса, аны юозондн сагыш эте соием. Анысы да сабийне артык эс бурса, Гарсия Лорка бир ойорно оюо бла жамауада болгуму керчоготенди.

— Магомет, бусагыт заманыны ююно жашауга кыалай? — Ол не эте тура болу бусатмыз? — деп, аны аууондн эширтрге ашыкса, аны юозондн сагыш эте соием. Анысы да сабийне артык эс бурса, Гарсия Лорка бир ойорно оюо бла жамауада болгуму керчоготенди.

— Магомет, бусагыт заманыны ююно жашауга кыалай? — Ол не эте тура болу бусатмыз? — деп, аны аууондн эширтрге ашыкса, аны юозондн сагыш эте соием. Анысы да сабийне артык эс бурса, Гарсия Лорка бир ойорно оюо бла жамауада болгуму керчоготенди.

— Магомет, бусагыт заманыны ююно жашауга кыалай? — Ол не эте тура болу бусатмыз? — деп, аны аууондн эширтрге ашыкса, аны юозондн сагыш эте соием. Анысы да сабийне артык эс бурса, Гарсия Лорка бир ойорно оюо бла жамауада болгуму керчоготенди.

— Магомет, бусагыт заманыны ююно жашауга кыалай? — Ол не эте тура болу бусатмыз? — деп, аны аууондн эширтрге ашыкса, аны юозондн сагыш эте соием. Анысы да сабийне артык эс бурса, Гарсия Лорка бир ойорно оюо бла жамауада болгуму керчоготенди.

— Магомет, бусагыт заманыны ююно жашауга кыалай? — Ол не эте тура болу бусатмыз? — деп, аны аууондн эширтрге ашыкса, аны юозондн сагыш эте соием. Анысы да сабийне артык эс бурса, Гарсия Лорка бир ойорно оюо бла жамауада болгуму керчоготенди.

— Магомет, бусагыт заманыны ююно жашауга кыалай? — Ол не эте тура болу бусатмыз? — деп, аны аууондн эширтрге ашыкса, аны юозондн сагыш эте соием. Анысы да сабийне артык эс бурса, Гарсия Лорка бир ойорно оюо бла жамауада болгуму керчоготенди.

— Магомет, бусагыт заманыны ююно жашауга кыалай? — Ол не эте тура болу бусатмыз? — деп, аны аууондн эширтрге ашыкса, аны юозондн сагыш эте соием. Анысы да сабийне артык эс бурса, Гарсия Лорка бир ойорно оюо бла жамауада болгуму керчоготенди.

— Магомет, бусагыт заманыны ююно жашауга кыалай? — Ол не эте тура болу бусатмыз? — деп, аны аууондн эширтрге ашыкса, аны юозондн сагыш эте соием. Анысы да сабийне артык эс бурса, Гарсия Лорка бир ойорно оюо бла жамауада болгуму керчоготенди.

— Магомет, бусагыт заманыны ююно жашауга кыалай? — Ол не эте тура болу бусатмыз? — деп, аны аууондн эширтрге ашыкса, аны юозондн сагыш эте соием. Анысы да сабийне артык эс бурса, Гарсия Лорка бир ойорно оюо бла жамауада болгуму керчоготенди.

— Магомет, бусагыт заманыны ююно жашауга кыалай? — Ол не эте тура болу бусатмыз? — деп, аны аууондн эширтрге ашыкса, аны юозондн сагыш эте соием. Анысы да сабийне артык эс бурса, Гарсия Лорка бир ойорно оюо бла жамауада болгуму керчоготенди.

ШАУАЛАНЫ Разият.

Бу конледе республиканы жамауаты ТАРМАРНИ эки РСФСР-ни искусстволарыны сайып кырулгучусу, РСФСР-ни эски артисти, республиканы Кырал сагысыны лауреаты, белгилли композитор, Кыабарты-Малкыарны гиминни автору Хасан Карданову 95-жыллык юбилейин белгиледи.

Ол Атасы Жюку тибери эди. Аны юн жаша болу ок кызыла ол сауда бир затпа керекли болматаларын оюик эстергунюно композитор.

Юбилей

Музыкага таза жоркден кыууланыу

Жашны хунерин керюп, Налпыкче интернет школгы жибереди. Хасан Пинорле юююнде ол заманда Кыабарты-Малкыарны таматасы болуп турган Бетат Калыковский кой бизнес Антониан Иванованы музыка депсерине жюрюп башлайды. Убашланы Муцагыра, ол анда тюбегенди. Белгилли жоргограф, балетмейстер дуниясын алышыкчы, аланы шукулыклары юнч ала барганы болмаза, азымаганды.

Муцагында толу, насылыт юн жылдан Хасанын атасы аууууп, анга элге кыайгыра шоешди. Ол Шалушкадагы кирпич заводда ишлеп, анасына сабийлени кечиндирге болушуды, эл оркестр бла уа байламлыкны бир кюнде да юозмеди. Аны биргисине кыончу элге концертте керчоготерге жюрюп турарды. Мураты уа профессионал композитор болгунду эди.

Алай ол умтуга жог кеси сойгегенча болмаганды. 1942 жылда кызаатка кетип, ол бошалгытаны дери Кардан уллу анда тасканы болуп турганды. Юбуну дагында эски жашы да — Кыаншубий бла Хабас, уруш аулакталыны кыдыргындайдыла. Жаша. Кавказда эскер училешуде Маршаланы Алай Уманланы Анур, Туртуланы Беот бла бирге окуганды. Алай аны кысса курстарын да толуп бошканын, кыс солдатыны фронтка ийген эдиле. Туртуланы Бертни назмуларын ол арда бир кыуаму жыр жазганды.

Уасан Кавказда, Украинада, Польшада, Чехославкияда сериорланды. 1944 жылда уа аны Уфада эскер окуганды артык эскер уучилешуде керчоготенди. 1944 жылда уа аны Уфада эскер окуганды артык эскер уучилешуде керчоготенди. 1944 жылда уа аны Уфада эскер окуганды артык эскер уучилешуде керчоготенди.

Насылгыча, юн кыарындаша да, орденлени бел майдалпадан керчоготерди жылтырды, аналарыны колларына сау кыайгында. Урушан келип, бир кыуаму заманына Хасан Чегем райюну военкоматтын ишлегенди. Композитор болуп умту уа юозмегенди. Налпыкче симфония концертлерге жюрюп турганды.

Тамам ол кезиде Ленинградны консерваториясында кетип, мында Факультет жаш адамланы илзегенди, аны да сайлайдыла. 1947 жылда ол ари кетип, студияда окууп башлайды. Эки усталгыкыа юйрөндө анда: композиторлукыа бля жырларган. Студент жылларында аруу ауазы бля (баритон) «Евгений Онегинден» Онегинни партиязын кыарганында, кыарганаила брге кыубун жыр урганлары айтадыла.

Абыш жюзюге жууук чыгарма жазган-тарма», Зумакыууланы Танзиланы «Алай айтадыла», Рахиланы «Кыайлыны назмуеуну», Шулукты, Алтайланы Тахирини «Мени кенг тюзлери» деген эм башка жырлары. Мокыяланы Магометини «Жууп кыларбы (Ой, ариучууму, сени сайлаганма...)» деген биринчи жырны да макым Хасан Карданов салганды. Аны жы кыалай кыалын да, ариу да болганыны ююондн а айтыр кереклими да болмаза.

Аны бла бирге Муцагыра юкюстөгүча Хасенин ызындан келгендене да сак болганды Хасан. Кыабарты композиторла Джабраил Хаупа, Билал Каширгов, Заур Жириков эм башкала бла бирге аны депсерин Жетеланы Муцафыр бла Байчечуланы Абидин да алгандыла. Белгилли жырчы Бейгаланы Сергей а аны энци шуку эди.

Кертисин айтканда, бек фахмуу адамлача, композитор Хасан Карданов миллетчиллик дегенча, адамланы араларын бууган сөзмиден кенге эди. Жетеланы

Хасан Карданов (биринчи тизгинде сол жондон ююночю) родияда бирге ишлеген игерерни бля.

ды. Али Шогенцукюну «Мадина» поэмасына кер биринчи кыабарты операга да музыканы Хасан Карданов кыуарганды. Сахнада салынган бир кыуаму оюнун да аны хунери жазганды. «Айыну жашы — Батыр», «Агын жомак», «Ашамзаны сыбызгысы», «Нарпта» деген эм башка бир жомакталаны бла тауруланы. Композиторну эседе турган жырлары кёлпөне. Сёз уюнон, мен сабий заманда, Гужюке Луяаны эселерине жазыпган «Мадинамаса», «Маринамаса», дегенди малкыр тигле да керчоготер жырларганды.

Тайр постлени эсерлерине да ол кёл ариу зат жазганды. Кыуылланы Кыабейлинин «Ленини ююондн таулу поэмасына» кер «Елпорос Ленин» ораторийин, «Жаркы эсперю» деген канаттаны, «Беш харфны ююондн» балладаны, «Зурнука», «Мени шакармы», «Зун жыл», «Женили жырчы», Гиттуланы Максимини назмуларына «Аталарыбыз ызыранды», «Тай бийдик кызы»,... Макылтаны Сафарны «Россеини жоллары», «Насылдан артка

Муцафыр: «Биз соргондон кыайтанда, Хасан Юкубовин музыка училешуде ишлей эди. Мен аны депсерине жюрюп турганма. Аны музыка чыгармалары миллет экиликтен толдула. Ала кыулыгына кылганнандай, кёл апылпы ата журтубуну табигыйга келеди», — дей эди тамата шукуну ююондн.

Композитор, Улуу Ата Журту урушун солдатты алат, жаркы адам Хасан Карданов кёл сауугагы тийишли болганды: Ата журту урушун II-чи даражалы орденин, Махмуун III-но даражалы орденин, Сыйлыклары орденин эм иги кесек майдалгыла. Бу конледе уа республиканын таматаралы композиторуну «Кыабарты Малкыр Республиканы алында кыбийланы юонч» орден бла сауугалагандыла.

Муцамын дуниясы, тенгиз кюйю, кенгиди. Анга чекте, суула, кёлорле, тюрле, таула, ёмюрле деп да жокду. Адам уллу жашаган кыларанда, аны эс тапдырған, жореклеге кыант берген, кыууну таушу сууда, аянда, ташта. Кыарда да жашаган тил туруптуду. Аны устасы уа — алай иште кылгуч этен адам — насылытны.

МУСУКАЛАНЫ Сакинат.

Юйретичюле

Сабийле аланы сойгенге илешедиле

Есе келген баланы сабий садха бермей не амал барды, керчешиде да кючден кечинбеш, ишлемей а не болмакты дегенле кёлпөне. Аны себелии школга дери билим берген ий учрежденианы, артыкча бег а, акшы устаны бла юйретиучюнон излейди ким да сурап, соруп.

— Тамата туудугубузуну кыайсы садикге берейик, андеги заманы бызда таншашларбыз 49-чунуна Башийиланы Асиятны тийишли кередила да, ары элтебиз. Андан бери ий талай жыл озганды, экинчи, ююнчюно туудугубузуну да анга беремиз, энди уа — бешинчиси да, — дейди мени жуугугу Беченаланы Таназ.

Ол халардан сора Асият бла тюбөргө сойдом. Ишлеген жерине баргынанмай, ий танышым Сарбашланы Анжеланы садикге кире турганын кереме. Жокларганымы сылтаун билгенлей, ол: «Мени юн жашым да жюрюгендиле бери. Энци анда төлөндө окуйдула, анга болгун да Асият Ханавфияна былай айтан эди, алай юйреткен эди, дегенлей турдыла. Энди уа кырандышмы туудулары жюрюйөлдө, аланы алыргыча келлемиз», — дейди.

Танышым атасына бля анасына да алай кызы ёсдоренлери ююнч кёл алыш адыла: «Сабийле бля ма алай адмала ишлерге керекдиле. Балалг ююнч жорегин тынгысыз болуп турмазча...»

деп кыошанди ол дагында.

Асият бля ушак этгеннимде уа, ол Хабаз элден болганын, школу жетимли бошап, ызы бла Кыабарты-Малкыр кырал университетини таусуанчын да билгенми. Бу уа усталгыкына сайлаганына чырт да окуранжайды, жорегин тарткан иш талай намын ырады. «Мен керемде ханна бла турама. Сабийлерини өсперинден юйде асары айтуп турганымдан, ол аланы барысын да биледи. Мен а алагы солу куюмде тансык бололма, тошомде иш да керем», — деп шарады.

Ол алай кызынч тынчар айтады

турганда, эсиме танышым Сарбашланы Анжеланы эселери келдиле: «Сабийле бля ма былай отурул, жаркы, ариу адамла ишлерге керекдиле.»

— Мен халанды балчыкларыны угып, таматаланы да сагышыларын этеме, ала ююнч да кыайгырама. Сабий жилап, кесин бузуп, садикке кыалгыра унамаса, атана сау кюнон жарсып турарды, ишинде да акылын аны беледи. Алай болмаз ююнч, билген амалымы, ариу сёзюмо аяммама. Бек башы уа — аны сойгеними билдиргеге керчешеме, алаисыз жарамайды, гитчеле адамны негитин бек терк эседиле, — дейди Асият.

Кети окуяны, биз селеше тургуну сабий эси кыатындан кетмедиле, кичиттикчеле кибик, аны келерини ышп турдула. Ол а бирлерин кыюнчана кысады, башхасын башын сыйлайды, ююнчюноне ариу атылды. Ити толуп юйюк кыууларды, Тиширууну ююмужуа кыарды, сабий ёсдориди. Эркегери колхозно агыты ююно салгынанпадан, Ара мюлкюну ышангыланы адамларындын бири эди. Заверфера, бригадир болуп да ишлегенди.

Уруш алында жыл быланы он сабийлери болады: юнч жаш, жети кызы: Олий, Аубекир, Мариян, Зулэя, Люба, Люда, Назидра, Ибрагим, Бал-

Жылга, адамла, кыларга Керму жигит таулу ана

Ашларыбызны өсперинден халккыбызга баям этгенде «Заман» газети бизде энте да жашуу жолунда кыуурачыла, жарсылыгы да жолуга келген, он сабийини анасы Байкызыланы Азат-кюну кызы Курманланы Чакинны эстергик. Ол онтогузуну ёмюрю аягында, 1899 жылда Рижикюда тууганды. Эгечи Асият, эки кыарын дашы Омар бля Окс ата-ана кююнда ёсгечдиле. Ариу кызы

Биринчи тизгинде: Курманланы Олий, Курманланы —Байкызыланы Чаки, Курманланы Аубекир.

Билмей эдиле Алим, Чаки да андан ары кылардадан. Эр киши, Ата журту кыуурайды, душман эскерле бля сермеше, кыалы атышылуаны биринде жигитча коюлду. Тиширууга уа, он сабийини анасына, кёпчюнонокко сынаргыча кенгиди.

Кесини балаларындан сора да, экиге айланган эгечини өкюс кылган жашыгынын даулганды, ол да, бирсилеча болуп деп, бля барысы да Кыазыстананы Ивановны районда Стынан элчине төшедиле. Алай бир сабийини анасына элчи адымы, кыулукулчула да журмет этедиле, болгуну кыорешдиле.

Тамата жашы Аубекир колхозда жылкычы болады. Аны гитчеси Олий кыуучыла кыошулады. Артаракча кызычылгында, абагалындан чанкыла төсөди, талуу жауукулуга тигеди, аланы шаш-аыкчыга алышды. Аланы чек этеди, кючюнд а колоз фермада ишейдди, ийнек сууды, сюногу жау, бишала да этеди. Ичинде болдурган акшы көрөмдөле ююнч кёл мактау да алганды.

Колхозно оюучулары кёл керек келип, сен жагызса, аны бергенден кенге эди. Жетеланы

ОСМАЛПАНЫ Хийса.

ОЛИМПИАДА
Школчула психологияга тыюнедиде

КьМКЬУ-да психологиядан ачык олимпиада бардырылды. Арга битеу да эки жаш школчу кытышанды. Жалдан Нальчиктеги Үртюнчү номерли гимназиясында отуз жети, Прохладна районда да жыйырма сабий билимлерин сынаганды.

Бусагытта абдан алыны, жаш адамданы да сагынылган дисциплинага сейрлерип улду. Республикабызны ара шахарына жыйырма биринчи номерли школунда аш психолону классы ачылганды, анда университеттен устаза лекцияла окуядула. Олимпиаданы бийик даражада бардырырга волонтерла болушандыла, аны

ючюн школчуланы телефонла эм планшетте бла хайырланьырга онглары болмаганды.

Буан педагогика, психология физкультура – спорт билим берюно институтуну директору Ольга Михайленко школчуланы билимлерине иги багъа бергени. Университетни ректору Юрий Альтудов а олимпиада не кыйын болумда да окуучула тюз оную аталыкларын ачыккалганын бидиргенди, дегенди.

БАЙСЫЛАНЫ Марзят.
Сурат автору:
СУРАТДА: Юрий Альтудов Дисана Трахахованы саугалаганын көзү.

Хазырланы
Чёп атыу кыалай ётгенине ким да кыараялыккыды

«Ростелеком» Россияда бийик марда видео президент айырылган видеу бла кыараяла ким да кыараялыккыды арнагыра орнаттырга эркинлиги болганын жангыз организацияды. Бу кюплене ол кюп кетюроуле бардырыллыккы, жер-жерли айыруу комиссияла турлук мекямланы жарым жолдо алмада тийишчи обурудуван салганды.

Быыл ол кеси да башча тюрююду. Улуу программа-апарат комплекслени орунуна IP-гитче камерала орнатылдыла. Аланы Интернетге кышар ючюн компьютер алдуу башча устроиве керек

тюрююду. Камералардан видео «Ростелекомуну» каналлары бла шартланы жарашдырган арага ётеди.

«Ростелекомуну» КьМР-де филиалын баш специалист Фатимат Кодзокова айтханга кёре, видеоканалы баш Россия Федерацияны битеу севкен беш субъектте да жалгачыллыккыдыла. Ара айыруу комиссияга, РФ-ни субъекттеринде алай органлагы энци портал куралганды. Ол а видеосистема айыруула башлардан алга кылай ишгенлерин кетюрге онг береди.

- Бизни республикада да кюп кетюроуле бардырыллыккы уместылыны бар биринде да видеоканалы салына турадыла. Бу кюплене алыны жарымдан асламы жерлерин тапхандыла. Бу иш 10 марта тамам этилдики, - дегени Фатимат Кодзокова.

«Ростелеком» видеосистемаы биринчи жерде 2012 жылда РФ-ни Президентин айыруулары кезиунде кураганы эди. Ол жыл 4 марта энци порталда кюп кетюроуле кыалай барганына 3,5 миллион адам кыарганы эди.

ХОЛАПАНЫ Марзят.

Спорт
Минги тауда белгили фрирайдерле усталыкыларын сынарыккыдыла

«Эльбрус» курортуну башчылары Россияны фрирайден кубогуну ахыр кезиуню 2018 жылда жаз башында Минги тауда ётюрюрюла мардарла этиди. Компанияны генеральной директору Беккаланы Хыйса айтханга кёре, бусагытта Фрирайден Федерацияны келечилери бла селешууле бардыра турдыла.

- Ала бизни тауларьыбызны, мындагы кыарны тап керсе, эршиуле мында кыралыккыдыла. Бизге салынган болканы, ол санда аха жаны бла да, биз кыабил кергенбиз. Тау жолу хазырларьыккызы, портучулары техника, канат кыла, кыарда барганын ишчинча, ратракла эм башча керекке бла да жалгачылыккыды.

Ёлбрусда тау трассала Россияда эм игилге саналадыла. Аланы кеп торюлерип бардыла, ол санда экстремалла сойбөн да, - дегени ол. Селешууле эки айлыккыны ичинде барлыккыдыла, деп да кыохшанды Беккалуу.

Ёсизиге салыккы, жыл салы элбрусчу фрирайдерле

битурусоей эршиуледе биринчи жерге чыгышы Февральны биринчи жарьымында ала «Роза Хутор» тау курортада профессионаллары араларында бардырылган Rosa Khutor Freeride Contest 2018 эршиуледе жетишили болгандыла. Алтын майдалы Россияны жети жере чемпиону Эвзенданы Идрис алганды. Непеланы Азауа а доммак призер болганды. Дуняны эми иги фрирайдерини саны

на терскочу Геннадий Хракун да кереки. Эршиулеге кытышкан элбрусчу спортчулары барьысы да кыутихарьуладыла.

Фрирайден Россияны биринчи чемпионы Минги тауда 2000 жылда кыураган эди. Быйылгы кубокну биринчи кезиуню Бурятияда Мамай тауда ётгенди, энциги кезиуню а Мурманск областьда Хибиниеледе болуккыду.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зулфия.

Презентация
Эм игилеге - магыаналы альманах

«РусГидро» компанияны Кьабарты-Малкьарда блённо Мечиланы Къзим атлы республикалы сабий-жаш тёлё библиотеканда презентация бардырганды. Ары келгенге «Хар нени да билирге сюеми - 2018» деген сабий альманах кергозюлгенди. Киптапы предритие «Сабий киптапы юю» деген фонд бла бирге кураганды, - деп билдиргенди блённо прес-службадан.

Презентацияга келген жаш окуучула - Нальчикде 17-чи номерли орта школуну бла «Радуга» гимназияны келечилери, жаланда киптап бла шагырылени кыалмай,

алагы деп кыуралганы энци творчинагы да тири кытышандыла. Анда берилген буруула жууаланы ала альманахда табаргы болуккы эди. Алай бла хорлаганьыгы энергетикле киптапы эм башча саугыла бергенди. Библиотеканы фонду да альманахны отуз экземплари бла байкыландыргандыла.

Жууккы кезиунде быллай презентация «Кюн шахар» сабий чыгармачылык академияда бардырыллыккыды. Энтта да 150 киптапы уа компания район эмда школ библиотекалагы берликди.

Бизни корр.

Сизни саулугьыгуз
Инсульданд не зат кыорууларыккыды?

Жыл сайын Россияда 500 миң адамны инсулт урады. Алыны жарьымы ёледи, сау кыалганын 70 проценти ас кышуу болуккыды. Аллай алыны сабына тошме ючюн не зат билирге керекди? Аны юсюнден неврология илму араны директоруну орунбасары профессор Маринэ ТАНАШАН айтды.

Жюрек кыбыны – арууну нек сылтауу
-Адамны жюреги бир захта бир бек кыналыса, бютюдн ол хал узаккыга созулса, ол инсултуны беш сылтауларын да бири болуп кыалады. Аллай кезиунде кыан басмы теж кетюроуле да, мыгыгга хата садады. Болсада саулукчы адам анга чыдамлы болады. Нек дегенде стрессни бла инсултуны араларында «келечи» барды. Ол а асламысында кыан басымды (120/90 мм рт.ст. ёрге болганын турганы), тамырлада кыан кюйшён тулгучкыдыла эмда жюреки тапсыз урганды. Алары хар бири да адамны башына «атдырып» кыорагга болуккыдула.

дула. Алай саузуланы самолёт кетюроулген эмда тошген заманда кыан басымлары туужусу болсадыла, ол а пахтажа келтирбеге болуккыду. Профилактика тинтуйени кезиунде алыны ачыккаларга онг жоккыду, аны ючюн илму амалла бла терен кыазаргы керекди.

Алай ол сылтаула аз туюбидиле. Саулай алып айтханда ула, арача инсулт болурга кыоркчу тошоуп турганын женил тохташдыралыла. Мыйыны кыан тамырлары инчигергендерин УЗИ кергозтди, холестеринни (өл а кыан юйюшгени сылтауу) эмда кыанда бал тузун мардардан кёлпону а бармакандын алынган кыаны анализ да ачыккылайды. Адамны гипертониядан аурганьыны а кыан басымны дайым да ёнчелеп туруу тохташдыралыла.

Инсулт сунмай турганын улады деген да баш хатардыла. Ол кёбосинде белги береди, алай адамды аны не сезмедили, неда сансыз этип кыюядыла. Башыгызыны сылтаусу тегерек айланганына, хар захты да унутуп тейбегенизиге, бетизини не да санларьыгыны бир кесегини кыурушканына, тигизини иги айланмаганына (бир таккыкыгга окуяна), чакрак жарьыкны кетюралмаганыгызга, улуу селешенгенге чыдамламаганыгызга эс бермуй кыюймагызга. Ма алай белгиле кыкса заманын ичинде инсултуга кыоркчуга кыоркчу улдуула. Алай кезиунде тейбеге керешенизиге, аур ишден архта турмагынагызы палахах келтирбеге болуккыду.

Башыгызыны кыаты аурьыганына арталында тейзюн турурга жарамады. Инсулту омурдамаганына асламысы врачла башларьында тарьыгы келгендила. Дагында бир сылтау – ата-бабаланы саулуклары. Кыаршы жууккылары (ата-аналары, кыарындашлары, эгелчери) 60 жылгыга дери ол арууну сынагандын оселе, алыны кыуруулары берикте сакь болурга керекюднө.

Кытулур онг бармынды?
Инсулт болмазга деп киши ишанырча туююду. Болсада андан сакъланыну амаллары бардыла. Аны ючюн а артык уллу кыары, кыораны да керек туююду.

Сананы кымылдатуу кыоркчуну 15-20 проценти азайтады.

Осал кылыккылары жоккыду (арткыкта туюн ичюу кыоркчулуду) мылыны хатадан 20 проценти сакьлайды.

Адам кыан басымын, жюрек уруун, кыанында холестеринни бла бал тузун дайымы ёнчелей эсе, алыны тап халга келтирйюно мадарларын эте эсе, инсулт болурга кыоркчу 50 проценти азаяды.

Болуру болду эсе уа, не хадагы?
Соруулары эселпер ки ёргюзгөткенге кёре, адамданы 80 проценти инсулт не болганын биледиле. 50 проценти да аны белгилеринден хапарлары барды, ала келерин сезбеген оселе не этере керек болганы а жалаанда 20 проценти биледи. Терк медицина болушукуну уа 10 сауусуздан 3-сю чакьырады. Кыалганьыла уа кеси алына тюзелир деп, сансыз этип кыюядыла.

ВИДЕОКОНФЕРЕНЦИЯ
Муратлары бирди – абынганланы тюз жолга салуу

Содню оюуну толтуруу жаны бла федерал службада (ФСИН-де) РФ-ни Президентини Администрациясыны, Россияны Юстиция министрствуну келечилери, ФСИН-ни эмда ИУС-ни жер-жерли органылары башчылары бла кенгеш видеоконференция халда бардырылганды. Анда сёз тутулганы араларында дин жаны бла ишчи кыуруун илгендериге керекликени осюндөн барганды, ол ФСИН-ни баш магыаналы бурларьында бири болганын чертилгенди, деп бидиргенди ле КьМР-де УФСИН-ни прес-службада айтканды.

«Тегерек стол» халда бардырылган конференцияга Кыабарты-Малкьарда УФСИН-ни таматасы Мухамед Маржохов, Муслиманланы дин управлынысындан Отарланы Хызыр эмда орус киписандан отеч Роман кытышандыла. Анда ФСИН-ни жер-жерледе органылары келечилери дин

ахула бла бирге кыалай ишчилени, ол не хайыр бергенини юсюндөн айтхандыла. Битеу дин конфессияны келечилерини тутулганын ала ишлерини муратлары бирди – закондан тайганыланы тюз жолга салырга болушу, кыыйн жашыра болуьмга туюшленге эс тапыруу, ала осал ишлерине сокьурунчана, кылыккыларын, ниетлерин да торлендирчиде этип, деп айткылыгыны кенгеше. Арт жылда ИУС-ни урעהдениларында дин тургыга, аны жюрукларын бардырырга да тап олоу кыураганылар да чертилгенди.

Анга шагьатха быллай шартла да келтирилгенди: арт 10 жылны ичинде тийишли объеклени саны 2 керс чакьы берге ёсгөнди – 357-ден 698-ге дери. Аланы араларында 624 православный храм, 61 ислам мечити, 10 буддий дуган, 3 костёл да бардыла.

Четем районну Каменка

элинде биринчи номерли колонияда биринчи сагынылган юлейни ишлегени бир неча жыл болады. Республиканы алайла башча урעהдениларында уа намаз этере отула блёнонгенди. Битеу да ала беш боладыла. Андан сора да, кыаты низамлы колонияда мечитини кыурулушу бошайп, орус киписи салына турды.

Ол жумушланы тутмакчыл келери тамамдалыла. Кыурулуш материалла бла уа Нальчикде Баш православный киписи, Муслиманланы дин управлынысы эмда энци адамла да болушдыла. Аланы араларында колонияда ишлегени да бардыла. Бу отгурулу иште тюрлю-тюрлю динилени келечилери бир бирлерине билеклик этгенлерин да чертип айтканды. Баам, ол болуп Аляска эмда адамлыккыга табынуу.

М. АДИЛОВА.

Сунмай турганын уруп нек кыюяды?
Кеп болмай 400 адамны элген самолётка жолуун жартысында кыорнагыга туюшгени – аны командинин инсулт урганды. Учары алында лётчиклени саулукларын врачланта эселе, зат эслемей нек кыалгандыла?

Битеуданы статистикага кёре, инсултуны 40 проценти сылтауу белгисизди. Ол жаш адамдада (40 жылгы дери) кыайдан чыкканы бютюдн сагышча кыалдырады. Кыан бла байламлы аруу, мылыны кыан бла жалчтыгы турганы тамырлагы чып тошгени да аны сылтаулары болурга болуккы.

Театр
«Кыара жин» спектакльге чакьырадыла

Кыулыланы Кыайсын атлы Малкьар кырал драма театр сахна искусствонун сойгенини А. Айпаровну пьесасына кёре салынган «Кыара жин» деген спектакль чакьырады. Оюн **27 февральда Кырал концерт залда (КЦЗ)** кёрюлуккыде. **18.30 сагытта** башланырчады. Соруулары болганьыла бу телефон номерлеге селешсиниле: **8(8662) 44-22-10; 8-909-490-12-11.**

«Аргументы и факты» газет.

Бизни корр.

УЧРЕДИТЕЛЫ: КЫАБАРТЫ-МАЛКЬАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

Баш редактор АТТАЛАНЫ Жамал

РЕДКОЛЛЕГИЯ:
ТЕКУЛАНЫ Хауа (баш редактору орунбасары), ЖАНГУРАЗЛАНЫ Нахааб (баш редактору орунбасары), ТОКЬУЛАНЫ Борис (жууапсы секретары), МОКЬУЛАНЫ Зуура (блённо редактору), ТИКАЛАНЫ Фатима (блённо редактору).

ТЕЛЕФОНДА:
Редактору прес-от: **42-63-01.**
Баш редактору орунбасары: **42-66-81.**
Жууапсы секретары: **42-66-85.**
Секретарь: **40-93-62, Кураторла - 42-63-62.**

РЕДАКЦИЯНЫ Б.Е.ПОМЕРИ:
Поштотика эм прано: **42-24-02, 42-67-68.**
Экономика: **42-66-73.**
Культура: **42-66-76.**
Социал ишкер: **42-37-82, 40-59-18.**
Курорт, туризм эм спорт: **40-39-93, 42-66-71.**
Окуучуула бла байланышкан хожуктуу ишкерлик: **42-37-94.**
Энци корреспондент: **42-68-72.** Тилмачыла: **40-28-97.**
Операторла: **40-28-49, 42-39-65.**

Редакция авторла кыла кыгач жюрготсизди. Кюл жазмага редакция этилмей эм ала архта кыайтылмайдыла.

Газетке басмаганын материалла атылганы оюмда редакция оюму бла кешимнеме болуккыду. Алда айтылган хар зах ючюн Россия Федерацияны басымны юсюндөн законна тинтуйиликке материалланы авторлары келчери жууапсыдыла.

Редакция авторлардан **400** газет тизинде (машипка бла жазылган 5-6 бет) кенип алмайды.

Газет Басманы эм асламы информацияны эркинликтерин кыуруулу жаны бла Кыабарты-Малкьар регион инспекцияда **2016** жылда **19** декабрде регистраци этилгенди.

Регистрация номер – **ПН № ТУ07-00118. Индекс – 51532**

Бизни корр.

Газетин басмагы «КьМР-Медиа» ГКУ-ну компьютер службага хазыр этилгенди.

Газет «Тетраграф» ООО-ну типографиясында басмаганында.

Нальчик шахар, Ленин аты проспект, **33**

Газеттен изерлене тапшыруу ючюн КьМР-ни почта сызганы федеральный Управлынысы жууапсыды.

Телефонла: **76-01-28, 76-01-10.**

Газеттин ронитрагы сагыу ючюн КьМР-ни «Роспечать» ашызер обществосу жууапсыды.

Телефон: **42-69-34**

Газет айкалыш кой керге – геоурмек, орта, шабак кюпюлдө чыганды.

Номерге трафикте кере 19.00 сагытта кыол салынады. **20.00** сагытта кыол салынганды.

ГАЗЕТНИ НОМЕРИН ЧЫГАРЫЛА:
Тикаланы Фатима – дежурный редактор; Кучукланы Сафия; Кетечиланы Зулфия – жууапсы секретары орунбасарлары; Заманалы Нина – (1-2-чи бетле) Акьбасканы Жаньата – (3-чю бет); Токумаланы Салим – (4-чю бет); корреспондент.

Тиражы **1412** экз. Заказ **№ 165**

Багыса 10 сомду.

РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ БЕДАТЪЫНЫ АДРЕСИ:

360000, Нальчик шахар, Ленин аты проспект, 5.

элктрон почта: **elbor_50@mail.ru**